

Nr 103.

*Utlåtande i anledning av väckt motion om understöd åt arbetaren
J. A. Forsberg.*

(5.e avd.)

I en inom andra kammaren av herr Nilsson i Varuträsk väckt motion (II: 187) har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att understöd skall utgå till arbetaren Johan Artur Forsberg, Granö, med ett belopp av 3 000 kronor per år för skada, som han ådragit sig genom olycksfall i arbete i domänverkets tjänst, från och med den 26 maj 1948 och intill den dag, då Forsberg kan anses återställd och arbetsförmågan återvunnits och att medel härtill må anvisas från anslaget till Diverse pensioner och understöd m. m.

I motionen erinras till en början, att sedan 1950 års riksdag i anledning av en då väckt motion (II: 24) medgivit, att till Forsberg finge på grund av berörda, den 11 mars 1948 inträffade olycksfall i arbete från nyssnämnda anslag utbetalas ersättning enligt grunderna i 1916 års olycksfallsförsäkringslag för tiden efter den 25 maj 1948, riksförsäkringsanstalten därefter — jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 9 juni 1950 — anbefallts att på grund av olycksfallet utbetala ersättning enligt olycksfallsersättningslagen jämväl för tiden efter den 25 maj 1948. Härefter anföres i motionen följande.

Hösten 1950 erhöll Forsberg en engångssumma på 1 700 kronor jämte meddelande, att ytterligare medel icke skulle komma att utgå. Efter hänvändelse till riksförsäkringsanstalten erhöills besked om att riksdagens uttalande i frågan var till den grad svårt att tolka, att ärendet måste underställas Kungl. Maj:ts prövning. I socialdepartementet, där ärendet inlämnades i oktober 1950, uppstod likaledes stor tveksamhet, och det rådet erhöills att på nytt låta ärendet komma inför riksdagens prövning.

I den vid 1950 års riksdag väckta motionen anfördes rörande det Forsberg övergångna olycksfallet följande.

Arbetaren Johan Artur Forsberg, Granö, Degerfors socken, som sedan sommaren 1939 varit anställd vid hos domänverket förekommande arbeten såsom ved- och timmerhuggning, hyggesrensningar, vägbrytningar, lastningsarbeten etc., råkade den 11 mars 1948 genom olycksfall i arbete skada ryggen. Forsberg rullade en stock men halkade i en grop, varefter han icke själv kan beskriva händelseförloppet på grund av skadans allvarliga omfattning. Den skadade vårdades dels av läkare vid Vindelns sjukstuga, dels å Umeå lasarett samt på vanförestalten i Härnösand.

Riksförsäkringsanstalten tillerkände ersättning för tiden 12 mars till och med den 25 maj 1948, varefter bidrag icke utgick. I beslutet förklarade riksförsäkringsanstalten, att anstalten funne klagandens efter den 25 maj kvarstående besvär icke stå i samband med olycksfallet den 11 mars 1948 samt klaganden förty icke vara berättigad till ersättning enligt olycksfallsförsäkringslagen efter den 25 maj 1948. Forsberg anförde besvär, men försäkringsrådet fann ej skäl göra ändring i överklagade beslutet.

Forsberg har sedan omskrivna olycksfall skedde icke kunnat uträtta något arbete, och invaliditet torde med stor sannolikhet kunna påräknas för framtiden.

Då samtliga omkostnader i samband med olycksfallet ha betalats av Forsberg själv och då han icke själv kunnat bidra till hemmet, ha han och hans familj kommit på ekonomiskt obestånd, varvid fattigvården inom Degefors socken månatligen bidragit till familjens underhåll.

Statsutskottet anförde i utlåtande nr 170 över den vid fjolårets riksdag väckta motionen följande.

Utöver vad i motionen anföres framgår av för utskottet tillgängliga handlingar i förevarande ärende, att Forsberg jämväl vid ett tidigare tillfälle än det i motionen relaterade varit utsatt för olycksfall under arbete för domänverkets räkning. Forsberg hade sålunda någon dag i december 1947 under skogshuggning råkat ut för en ryggsträckning. I anledning härav hade han vid tre olika tillfällen under januari 1948 sökt och erhållit läkarvård. Någon anmälan till riksförsäkringsanstalten om detta olycksfall hade emellertid icke skett, när Forsberg hyst förhoppningar om att relativt snart bli fullt återställd. Han hade också återgått i sitt vanliga arbete, ehuru han icke känt sig fri från ryggbesvär. Det synes icke uteslutet, att de båda olycksfallen i förening orsakat den ryggskada, varav Forsberg nu lider. Enligt vad utskottet inhämtat, är skadan av så allvarlig art, att Forsberg för närvarande är helt arbetsoförmögen. Några utsikter till en varaktig förbättring av hans hälsotillstånd synas knappast förefinnas. Vid angivna förhållanden har utskottet, oaktat någon rättslig skyldighet icke föreligger för statsverket att till Forsberg utbetala ytterligare ersättning, funnit sådana omständigheter vara för handen, att det får anses skäligt att han erhåller ekonomisk gottgörelse av statsmedel. Utskottet vill därför föreslå, att ersättning jämlikt grunderna för olycksfallsförsäkringslagen beredes Forsberg jämväl för tiden efter den 25 maj 1948, då ersättningen från riksförsäkringsanstalten upphörde att utgå. Uppkommande kostnader härför torde böra bestridas från anslaget till Diverse pensioner och understöd m. m.

1950 års riksdag beslöt i enlighet med utskottets hemställan.

Såsom i den nu väckta motionen antytts, har riksförsäkringsanstalten, jämlikt Kungl. Maj:ts beslut av den 9 juni 1950, till Forsberg utbetalat viss ersättning för tiden efter den 25 maj 1948. Sålunda har anstalten genom beslut den 4 oktober 1950 funnit skäligt tillerkänna Forsberg ytterligare sjukpenning fr. o. m. den 26 maj t. o. m. den 31 juli 1948, vilken sistnämnda dag läkarintyg utfärdats av t. f. överläkaren John Brolin, med 7 kronor 50 öre för dag, varjämte han tillerkänts ersättning för läkarvård, medicin och resor med sammanlagt 256 kronor 11 öre. Vidare har anstal-

ten efter inhämtande av yttrande av sin överläkare, docenten Ivar Palmer, genom beslut den 27 oktober 1950 funnit skäligt tillerkänna Forsberg livränta efter en invaliditetsgrad av 20 procent med 540 kronor för år räknat för tiden fr. o. m. den 1 augusti 1948 t. o. m. den 31 augusti 1950, vilken dag läkarintyg utfärdats av överläkaren vid vanförestalten i Härnösand Nils Lindström. Därjämte har anstalten i sistnämnda beslut förklarat, att anstalten funne ytterligare ersättning enligt olycksfallsförsäkringslagens grunder icke kunna till honom utgivas.

I en den 12 november 1950 dagtecknad skrift har Forsberg hos Kungl. Maj:t anfört besvär över riksförsäkringsanstaltens nyssnämnda beslut under yrkande att ersättningsfrågan måtte upptagas till förnyad prövning.

I häröver den 16 december 1950 avgivet utlåtande har riksförsäkringsanstalten till en början framhållit, att då anstalten — liksom även försäkringsrådet — tidigare funnit någon ytterligare ersättning till Forsberg för tiden efter den 25 maj 1948 icke kunna utgå enligt grunderna i olycksfallsförsäkringslagen, anstalten stannat i stor tvekan, vilken ersättning borde fastställas i anledning av 1950 års riksdags beslut. Emellertid hade anstalten föranstaltat om ny undersökning av Forsberg å vanförestalten i Härnösand, varjämte han anmodats insända styrkt uppgift om de utgifter, han haft för läkarvård och resor i anledning av ryggbesvären. Därefter hade läkarintyg inkommit, utfärdat av överläkaren vid vanförestalten Nils Lindström den 31 augusti 1950, vari meddelats bl. a., att Forsbergs tillstånd såväl objektivt som subjektivt vore oförändrat sedan undersökningen år 1948. Forsberg hade röntgenologiskt en del spondyloförändringar i ryggen som kunde giva anledning till besvär, och det hade syntts läkaren sannolikt, att hans besvär vore orsakade av dessa förändringar, då man knappast kunde tänka sig, att en »sträckning» i och för sig kunde giva så långvariga besvär.

I fortsättningen av sitt utlåtande upplyser anstalten — efter en redogörelse för innebörden av anstaltens ovan återgivna beslut av den 4 och den 27 oktober 1950 om viss ersättning åt Forsberg — att anstalten i anledning av Kungl. Maj:ts remiss av Forsbergs besvärsskrift ånyo inhämtat yttrande från docenten Palmer, som därvid uttalat följande.

Forsberg uppges ha varit utsatt för två »olycksfall», dels i december 1947, dels den 12/3 1948. I båda fallen skall han ha halkat eller sluntit. Det är överhuvud osäkert, om dessa händelser, som äro alldagliga för en skogsarbetare, kunna betraktas som olycksfall i olycksfallsförsäkringslagens mening. Av det strax efter olycksfallet 1948 utfärdade läkarintyget nr 1 — vari uppgives annan olycksfallsdag än i anmälan och diagnosen lumbago ställes samt det talas om tidigare ischias och om uppträdandet vid det aktuella tillfället av akuta smärtor i ryggen under arbetet utan att frågan om olycksfall besvaras — bibringas man närmast uppfattningen, att något olycksfall ej för läkaren uppgivits eller ej ansetts ha inträffat. Omständigheterna tyda alltså på att de besvär, som uppträtt under arbetet, varit symptom på den

föreliggande kroniska ryggsjukdomen. — Om man i ett fall som detta skäligen ger ersättning för försämring genom »olycksfall», måste ersättningen tydligen begränsas till en kortare tidrymd, några veckor eller månader. Emellertid har nu utgivits sjukpenning under 4½ månad och därefter livränta under cirka 2 år, vilket är betydligt längre än som brukar ges för försämring av kronisk åkomma efter ett obetydligt »olycksfall» och sålunda är mycket liberalt. Forsbergs sjukdomssymptom och arbetsförmåga efter den 31/8 1950 bero helt på hans kroniska ryggsjukdom (jfr mitt yttrande den 10/10 1950). Ur medicinsk synpunkt finnes intet skäl för utgivande av annan eller ytterligare ersättning än som utgått. Utgivande av ytterligare ersättning utöver vad som skett skulle ur prejudicerande synpunkt medföra stora risker. Praktiskt taget alla personer med den synnerligen vanliga ryggsjukdom det här gäller kunna i det förflutna påvisa något ansträngande eller olycksfallsliknande moment av liknande alldaglig natur, som förekommit i detta fall, och skulle samtliga kunna göra samma rätt till ersättning gällande som Forsberg.

För egen del har anstalten uttalat, att den kroniska sjukdom i ryggen, varav Forsberg lider, uppenbarligen icke kunde vara föranledd av något av de lindriga olycksfall, varav Forsberg uppgivits ha drabbats i mars 1948 och eventuellt i december 1947. Anstalten har vidare funnit, att händelserna icke kunna ha medfört sådan försämring av sjukdomen, att även med den utsträckta tolkningen av olycksfallsförsäkringslagen, som syntes ha åsyftats med riksdagens beslut, ytterligare ersättning borde utgivas. Under åberopande av det anförda har anstalten hemställt, att de av Forsberg anförda besvären icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Ifrågavarande besvärssärende är f. n. beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Utskottet. Såsom utskottet i sitt utlåtande nr 170 vid fjolårets riksdag uttalat, synes det utskottet icke uteslutet, att de båda olycksfall, för vilka Forsberg utsatts i december 1947 och mars 1948, i förening orsakat den ryggskada, varav Forsberg lider. Vad därefter i ärendet förekommit har icke rubbat denna utskottets uppfattning. Av det utav riksförsäkringsanstalten i dess ovan återgivna utlåtande till Kungl. Maj:t åberopade läkarintyget, utfärdat den 31 augusti 1950 av överläkaren vid vanförestalten i Härnösand Nils Lindström, framgår, att någon förbättring då icke inträtt i Forsbergs tillstånd sedan år 1948. Enligt vad utskottet inhämtat, är Forsberg, som nu nått en levnadsålder av 58 år, på grund av sin kroniska ryggsjukdom helt arbetsförmögen och någon förbättring i hans tillstånd lär icke vara att påräkna. Vid angivna förhållanden finner utskottet skäligt, att ytterligare ersättning tillerkännes Forsberg av statsmedel, förslagsvis med ett belopp av 2 700 kronor för år att utgå räknat från och med den 1 september 1950. Å ersättningsbeloppet i fråga torde böra utgå tilläggförmåner enligt samma grunder som gälla beträffande livräntor enligt olycksfallsförsäkringslagen. Uppkommande kostnader torde böra bestridas av anslaget till Diverse pensioner och understöd m. m.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i anledning av motionen II: 187 medgiva, att till Johan Artur Forsberg må, räknat från och med den 1 september 1950, under hans återstående livstid från anslaget till Diverse pensioner och understöd m. m. utbetalas en årlig ersättning av 2 700 kronor jämte tilläggsförmåner därå enligt ovan angivna grunder.

Stockholm den 20 april 1951.

På statsutskottets vägnar:

KARL WARD.

Närvarande: se under utlåtandet nr 102.